

Nuuk 3. marts 2016

FM 2016/97

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut sætter spørgsmålet om, hvorvidt der skal udvindes og eksporteres uran eller andre radioaktive mineraler, være det som biprodukt eller som hovedprodukt, til folkeafstemning samt om, at der igangsættes en uvildig informationsproces således at befolkningen inden folkeafstemningen får øget indsigt i grundlaget for spørgsmålet.

(Inuit Ataqatigiits inatsisartutgruppe)

Vi mener at dette er et meget vigtigt forslag. Hvis forslaget bliver vedtaget vil befolkningens medbestemmelsesret i Grønland blive stærkere, folkets røst vil blive hørt og det vil sikre at befolkningen på et oplyst grundlag vil kunne tage stilling vedrørende deres lands fremtid.

Brydning og eksport af uran, er i flg. vores opfattelse i Inuit Ataqatigiit, ikke kun et spørgsmål om penge og arbejdspladser. Vi mener at sagen er et spørgsmål om vores grundlæggende værdier. Når uran og andre radioaktive mineraler bliver eksporteret, vil de kunne blive brugt til energifremstilling og i våbenindustrien.

Sagt med andre ord, så drejer beslutningsforslaget sig om forvaltningen af vores demokratiske folkestyre i praksis. I så stort et spørgsmål, må vi tage stilling på grundlag af vores samlede viden, og vi må vurdere om vores stillingtagen stemmer overens med vores grundlæggende værdier. Da det drejer sig om en alvorlig beslutning, som har konsekvenser på alle områder – berører det bl.a. også spørgsmålet om folks lyst til at bo i vores land.

En vedtagelse af forslaget vil være en bekræftelse og demonstration i praksis, af at vores land er styret på demokratiske principper, og det sikres at grundlæggende ændringer i samfundet vedtages af det folk som bor i landet. Det vil også være en politisk forsikring. Med andre ord så går beslutningsforslaget også ud på, at udvide de demokratiske rettigheder i landet, så folket kan blive hørt i lignende sager.

Politisk ledelse, styring eller politisk ansvar indebærer også inddragelse af folk med andre holdninger, om man er enige eller ej, så bør landet ledes på alles vegne. Hvis ikke det kan lade sig gøre, så vil det betyde at man lader hånt om den meget store del af befolkningen som er modstandere, hvilket vil uddybe splittelsen yderligere. Det ville være et tegn på, at der ikke søges kompromisser og at landet ledes med bind for øjnene og propper i ørerne.

Hvorfor vil det være helt katastrofalt, hvis flertallet i en folkeafstemning stemmer imod uranudvinding? Eller, hvorfor vil det være helt katastrofalt, hvis et flertal stemmer for uranudvinding? Hvad er grunden til Naalakkersuisuts totale afvisning? Hvorfor prøver man fra politisk hold at forhindre folket i at udøve sin ret til at give sin mening til kende? Man kan jo ikke bare sige: "Fordi vi er flertallet, har vi ret til at bestemme."

Hvem siger at det også er flertallet i befolkningen der støtter udvinding af uranholdige mineraler? Vil et evt. flertal i befolkningen neutralisere flertallet i Inatsisartut? Så hvad er der at være bange for? Vi tror at man er bange for et evt. flertal imod uranudvinding. For at forhindre det, "misbruges" den politiske magt.

På vejen mod selvstændighed skal vi styrke demokratiet. Når det kommer til de store spørgsmål, skal befolkningen have en følelse af at være medbestemmende, føle et medansvar for landet og føle rettigheder og forpligtigelser.

En folkeafstemning vil demonstrere at man tager befolkningen alvorligt, og man ikke er bange for folkets mening, men at man derimod er parat til at lytte.

Inuit Ataqatigiit foreslår derfor hermed at høre befolkningens mening ved en folkeafstemning, og vi vil respektere folkets afgørelse. Vi er godt klar over at afstemningsresultatet vil pådrage de folkevalgte et ansvar og det ansvar er vi i Inuit Ataqatigiit parate til at påtage os. Det bliver vores opgave i Inatsisartut på baggrund af afstemningsresultatet at tage en beslutning som Grønland kan stå ved og som vi som folk kan genkende os selv i.

Vi håber at andre partier også er parate til dette arbejde.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Der vil være administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige. I flg. besvarelsen på § 37-spørgsmål nr. 43/2016, oplyser Naalakkersuisut at den sidste folkeafstemning; afstemningen om Selvstyre, har kostet 2 mio.kr.

Hvis nærværende forslag bliver vedtaget, foreslår vi at der afholdes en folkeafstemning på samme måde. Til selve afstemningen, produktion af afstemningssedler, trykning, distribution, annoncer og aflønning af konsulenter påregnes 500.000,-. 1.520.000,- bør afsættes til orienteringsmøder og debatter.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv

En realisering af forslaget vil med overvejende sandsynlighed have økonomiske konsekvenser for GME, såfremt at resultatet af folkeafstemningen taler i mod en forsat tilladelse til udvinding og eksport af radioaktive mineraler. Det kan ikke udelukkes, at der kan komme et muligt retsligt efterspil i mellem Selvstyret og det pågældende selskab. GME har anvendt omkring 500 mio. kr. på Kvanefjeldsprojektet. Det kan ikke udelukkes at en vis delmængde af dette beløb vil skulle tilbageføres til selskabet grundet bristede forudsætninger.

Ophævelsen af nultolerancen var en fejl og det fastholder IA, det var ligeledes en fejl at befolkningen ikke blev spurgt i forbindelse hermed. At tage spørgsmålet om produktion og eksport af uran op igen og ønske det til folkeafstemning vil skabe usikkerhed om de rammebetingelser, der er i råstof erhvervet, beklageligvis.

Men der er behov for afklaring af dette spørgsmål en gang for alle således, dette spørgsmål ikke bliver ved med at skabe usikkerhed. Når dette spørgsmål er afklaret kan, der komme mere ro og langsigtethed omkring råstof erhvervets rammebetingelser.

Der er en risiko for at der i en periode vil være en mindre interesse for at investere i Grønlands råstoffer grundet usikkerhed omkring kursen på råstofområdet. Såfremt råstofselskaberne i en periode vælger at nedrosle eller afvikle, deres aktiviteter vil dette medføre en mindre økonomisk aktivitet på Grønland og derved et velfærdstab for det Grønlandske samfund. Det er dog Inuit Ataqatigiits opfattelse at den manglende inddragelse af befolkningen i forvejen har skabt denne usikkerhed.

Økonomiske og administrative konsekvenser for befolkningen

Der er ikke direkte henførbare økonomiske konsekvenser for befolkningen. Dog hvis råstofselskaberne på baggrund af en realisering af beslutningsforslaget afsvækker eller afvikler, deres aktiviteter vil det at medvirke til den økonomiske udvikling i det grønlandske samfund som helhed formindskes. Hvilket i en større sammenhæng påvirker borgernes langsigtede økonomiske muligheder.